

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

**УДК 001(092):656.2****С. В. МЯМЛІН<sup>1\*</sup>, С. С. ДОВГАНЮК<sup>2\*</sup>**

<sup>1\*</sup>Каф. «Вагони та вагонне господарство», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпро, Україна, 49010, тел. +38 (056) 373 15 29, ел. пошта sergeymyamin@gmail.com, ORCID 0000-0002-7383-9304,

<sup>2\*</sup> Каф. «Вагони та вагонне господарство», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпро, Україна, 49010, тел. +38 (056) 374 00 97, ел. пошта dovganjuk@ukr.net, ORCID 0000-0003-1320-3192

## **ІНЖЕНЕР, МЕХАНІК, ВЧЕНИЙ. ДО 80-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА САВЧУКА ОРЕСТА МАКАРОВИЧА**



Наукова школа надійності вагонів була започаткована в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна практично з початку заснування інституту відомим вченим в галузі вагонобудування і експлуатації рухомого складу Винокуровим Михайлом Васильовичем. Гідним продовжувачем і очільником цієї наукової школи протягом багатьох років був Савчук Орест Макарович.

Орест Макарович народився 6 листопада 1936 р. в місті Луків, що на Волині, в селянській родині. Після закінчення Луківської се-

редньої школи О. М. Савчук став студентом Механічного факультету Дніпропетровського інституту інженерів залізничного транспорту (ДІПТу). Навчався на відмінно, був активним учасником громадського життя, художньої самодіяльності, активно працював у студентському науковому гуртку. У 1957р. закінчив навчання, отримавши диплом з відзнакою. Після закінчення ДІПТу працював бригадиром, майстром транспортного цеху Дніпродзержинського металургійного комбінату. В 1959 році був запрошений до роботи на інженерну посаду в ДІПТ, але у цьому ж році його направляють на роботу головним інженером колгоспу ім. Комінтерну Васильківського району. Тут молодий інженер-механік шляхів сполучення, використовуючи знання, набуті в інституті, пропонує низку новацій з механізації ремонту сільськогосподарської техніки. Під його керівництвом були побудовані зразкові механічні майстерні. В колгоспі Орест Макарович знайомиться із своєю майбутньою дружиною – вчителькою Валентиною Степанівною, з якою щасливо прожив все подальше життя. У 1961 році повернувся до ДІПТу, де почав працювати асистентом кафедри «Вагони та вагонне господарство».

Навчаючись в аспірантурі в академіка Національної академії наук України Всеволода Арутюновича Лазаряна, О. М. Савчук у 1968 р. достроково захистив кандидатську дисертацію на тему «Применение электрического моделирования к решению задач строительной механики, связанных с расчетом вагонов». У 1970 р. йому присвоєно вчене звання доцента.

## ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

У 1974 р. доцент О. М. Савчук був обраний завідувачем кафедри «Вагони та вагонне господарство». У 1977–1979 рр. він працював на громадській роботі в ДПТі. Залишаючись завідувачем кафедри, у 1979 р. обіймає посаду проректора з наукової роботи. Протягом складних 90-х років О. М. Савчуку вдалося зберегти науково-педагогічний потенціал університету, значно розширити міжнародні наукові зв'язки, підтримувати і зміцнювати зв'язки науки з виробництвом.

У 1988 р. О. М. Савчук успішно захистив дисертацію на тему «Оптимальное проектирование и совершенствование конструкций неподдресоренных деталей ходовых частей подвижного состава» і отримав вчений ступінь доктора технічних наук. У цьому ж році він був нагороджений золотою медаллю «Виставки Досягнень Народного Господарства країни» за розробку алгоритму розрахунку роликового буксового вузла вантажного вагона з деталями із алюмінієвого сплаву, розробку рекомендацій на конструктивні параметри, лабораторні та експлуатаційні випробування.

У 1989 р. йому присвоєно вчене звання професора.

У 2001 р., посилаючись на стан здоров'я, Орест Макарович склав адміністративні повноваження, продовжуючи займатись науково-педагогічною роботою на кафедрі. Читав лекції студентам, брав участь у наукових дослідженнях та винахідницькій діяльності кафедри.

Савчук Орест Макарович пішов з життя 28 січня 2016 року.

Професор О. М. Савчук відомий вчений-механік, він розробив теоретичні та прикладні методи оптимального проектування вагонів та їх комплектуючих.

Разом із фахівцями кафедри вагонів та вагонного господарства розробив новий ремонтний профіль кочення колеса вантажного вагона, який назвали «ДПТ-УЗ». Це дозволило після його впровадження на всіх залізницях України підвищити термін експлуатації коліс та зняти напругу зі зносом коліс та рейок. Орест Макарович до того ж тривалий час очолював Галузеву науково-технічну комісію з координації робіт зі зменшення наднормативного зносу пари «колесо-рейка». Завдяки роботі Ореста Макаровича, як голови цієї комісії, та реалізації

плану заходів з попередження та зменшення зносу коліс та рейок, залізнична галузь заощадила значні ресурси, що дозволило значно покращити техніко-економічні показники всього залізничного транспорту. Він є також співавтором нових пристроїв, які удосконалюють роботу пасажирських вагонів.

Савчук О. М. опублікував понад двохсот наукових праць, є співавтором восьми підручників та посібників. Особливо поширеним став підручник для студентів вищих навчальних закладів залізничного транспорту «Рухомий склад промислового залізничного транспорту», який видавався двічі. В його творчому доробку понад 30 патентів на винаходи. Найвидатніші наукові праці професора Савчука Ореста Макаровича наведено у пристатейній літературі [1–12].

Під керівництвом О. М. Савчука захищено 11 кандидатських дисертацій.

О. М. Савчук був академіком Транспортної Академії України, Транспортної Академії РФ та Міжнародної транспортної академії наук.

За досягнуті науково-педагогічні успіхи професор О. М. Савчук нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, двома урядовими медалями, Грамотою Президії Верховної Ради України та Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. Він також має вищу галузеву відзнаку «Почесний залізничник».

Колектив кафедри вагонів та вагонного господарства разом з Галузевою науково-дослідною лабораторією вагонів продовжують підготовку кадрів та розвиток наукових досліджень за напрямками педагогічної і наукової діяльності професора Савчука Ореста Макаровича. Наразі кафедра є потужним науково-педагогічним колективом гідним виконувати наукові дослідження світового рівня.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автоматизированные системы управления предприятиями вагонного хозяйства : учеб. пособие для вузов. Ч. 1 / А. Е. Дударев, О. М. Савчук ; Днепропетр. ин-т инженеров ж.-д. трансп. – Днепропетровск : ДИИТ, 1981. – 46 с.
2. Автоматизированные системы управления предприятиями вагонного хозяйства : учеб. пособие. Ч. 2 / А. Е. Дударев, О. М. Савчук, 1983. – 54 с.

## ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

3. Вагонний парк : навч. посібник для вузів / О. М. Савчук. – Харків : Техностандарт, 2010. – 200 с.
4. Пат. 25878 Україна, МПК (2006) B60B 21/00. Обід колеса залізничного рухомого складу : патент на корисну модель / Савчук О. М., Пшінько О. М., Луханін М. М., Мямлін С. В., Рейдмейстер О. Г., Савченко К. Б., Шикунов О. А. ; Дніпропетр. нац. ун-т залізнич. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – № у 2007 04051 ; заявл. 12.04.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. – 10 с.
5. Пат. 46631 А Україна, 7 B61F5/00. Візок вантажного вагона : деклараційний патент на винахід / Лашко А. Д., Савчук О. М., Мямлін С. В., Пшінько О. М., Бабаєв А. М., Кондратюк В. В. ; Дніпропетровський державний технічний університет залізничного транспорту. – № 2001106986 ; заявл. 15.10.01 ; опубл. 15.05.02, Бюл. № 5. – 4 с.
6. Пат. 87384 Україна, МПК (2014.01) B61F 7/00 B60B 37/00. Розсувна колісна пара «ДНУЗТ» [Текст] / Савчук О. М., Пшінько О. М., Мямлін С. В. – № у 2013 08302 ; заявл. 01.07.13 ; опубл. 10.02.14, Бюл. № 3. – 5 с.
7. Подвижной состав промышленного железнодорожного транспорта : учеб. для техникумов промышленного ж.-д. трансп. / В. А. Каблуков, О. М. Савчук, 1990. – 296 с.
8. Подвижной состав промышленного железнодорожного транспорта : учеб. для техникумов промышленного ж.-д. трансп. / В. А. Каблуков, О. М. Савчук, Н. Ф. Киричко. – Киев ; Донецк : Высшая школа, 1981. – 280 с.
9. Расчет вагонов на прочность при продольных ударах : учеб. пособие. Расчет динамических нагрузок. Ч. 1 / Е. П. Блохин, Л. А. Манашкин, О. М. Савчук, А. В. Юрченко ; Днепропетр. ин-т инженеров ж.-д. трансп. – Днепропетровск : ДИИТ, 1982. – 50 с.
10. Расчет вагонов на прочность при продольных ударах : учеб. пособие. Ч. 2. Расчет напряженного состояния / Е. П. Блохин, Л. А. Манашкин, О. М. Савчук, А. В. Юрченко, 1983. – 65 с.
11. Расчет грузовых вагонов на прочность при ударах : учеб. пособие для вузов / Е. П. Блохин, И. Г. Барбас, Л. А. Манашкин, О. М. Савчук ; под ред. Е. П. Блохина. – Москва : Транспорт, 1989. – 230 с.
12. Швидкість вантажних вагонів : монографія / В. О. Мельничук, О. М. Савчук. – Харків : Техностандарт, 2010. – 92 с.



Робоча нарада на кафедрі

(1 ряд зліва направо – Савчук О. М., Коротєєв І. М. (завідувач кафедри), Харитонов О. О., Осіпов О. С.; 2 ряд зліва направо – Рейдмейстер Г. В., Амосов Ю. Г., Бруякін В. К., Дударев А. С.)



Нарада зі швидкісного руху (1974 р.)



Науково-практична конференція (1967 р.)

Статтю підготовлено випускниками кафедри «Вагони та вагонне господарство» ДПТУ, учнями Савчука О. М. професором Мямліним С. В. та професором Довганюком С. С.